

ЦЪРКОВЕН ВЪСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

† Ловчански митрополит ГРИГОРИЙ

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ — ИДЕАЛ И ЗНАМЕ ЗА ПОКОЛЕНИЯТА

„Така въпросите ти и трийсет“
Ер. 7:26

Ваше Састейшество,
Ваши Високопресвещенства, Ваши Преосвещенства, уважаемия господа професори, драги студенти, боголюбиви брати и сестри,

Нуждите на Църква и народ всякога изникват на историческата сцена велики личности, които със своя живот, дейност и па подвигат! Те са конкретни възлещени на жадния идеал и бленувана мечта. Онези герои, които особено се проявяват в областта на вярата и на християнското благочестие, Църквата увеличава с ореола на светостта. Българският народ влезе в историята не само с меч, но и с вяра, и с дух, и с кинта. Той също създаде свои герои на духа, на вярата, на християнското благочестие, на книжовността и на културното творчество.

Възражени не с физическо оръжие, а с всеоръжието на духа, със Словото Божие, той двустранен меч (Ер. 4:12), срещу който не може да устои неправдата, българските герои се бориха, за да се въздари духът на любовта — Христос Господ да заживее и сърцето на българския народ. Те с всички свои сили действаха до самокървя, за да всадят и вкоренят вярата Христова в душата на своя народ. Затова и родната ни св. Църква ги увеличава с венеца на светостта.

Такаъв светилник, който вече 10 века греє с незалязваща светлина върху хоризонта на българската историческа действителност, с светците от Охрид — св. Климент, чийто памет Църква и народ, висша просвета и народна култура всяка година тържествено възпоменават.

Животът и подвигът на св. Климент Охридски е тесно свързан с името и делото на неговите учители светите брати от Солун — св. Кирил и Методий и с българския княз Борис. Въдхновен от Бога, озаряван от Дух Светий, св. Климент минава живота си в служба на цял народ и създава едно величаво дело, което времето никога не ще заличи, деао неизменно по своите плодотворни резултати.

Роден никъде в Южна Македония, около 840 г., от родители славяни със завидно обществено и материално положение, св. Климент Охридски отрано се свързва с двамата братя си, св. Кирил и Методий. И той е един от онези славянски младежи, които светите брати подготвят за свои помощници — мислители и просветители и били сподвижници при веждането на св. Писание от гръцки на славянски език. Тъй св. Климент още от начало участва в книжовното дело на славянските първоучители, св. св. Кирил и Методий. Просветен от тях, той става техен сподвижник, следовник и почитател.

Против великото просветително дело на светите братя Кирил и Методий, против славянския език и богослужение, против славянската писменост и култура се обвива немското духовенство и започва жестоко гонение против учените на св. брати.

Подгонен от немското духовенство св. Климент и двамата му другари св. Наум и св. Ангеларий напускат Моравия и Панония. След дълги странствувания, изпитания, бедни и мъчения те пристигат в България и намират подслон под княжеската десница на Преслава.

Слово, произнесено на 25 януари 1972 г. по случай патронния празник на Дунавската епархия „Св. Климент Охридски“ в София.

Българският народ вече бил покърстен преди дадеост години, но разпространението на християнството ставаа бавно и трудно поради липсата на славянска книжнина и славянски учители. Официалният и богослужебен език бил все още гръцкият и духовенството било предимно гръцко. Непомогнатият български народ се нуждала в това време от високопресветени роли учители и свещеници, които да проповядват Божие слово на славянски език. Княз Борис се стремел да създаде независима Българска църква с българско духовенство и да отстрани византийското влияние. Той конелса да се разпространи в България славянска писменост и да създаде национална славянска култура и водил упорита борба да укрени държавата и да обедини народа си и търсил помощта на високообразовани представители на славянската писменост. Затова той и неговите помощници посрещат св. Климента, „мъж най-бъчест“ и двамата му другари — Наум и Ангеларий“ — с голяма радост и възклицателно внимание и им създава най-благоприятни условия за широка пастирска и просветителна дейност.

Св. Климент бива изпратен в областта Кутиничевци с център гр. Охрид, за да се отдаде край бреговете на Охридското езеро на просвета и духовна работа. Тук, в югозападните покрайнини на българската земя, той разгръща необикновено широка и плодотворна дейност: учителска, книжовна, проповедническа и църковно-обществена. Тук той сред българите донася евангелската светлина, пълна със сияйна чистота и красота, донася славянски език и кинта. Като истински апостол, възрожден с кръста Христова и с Христовото Божествено Слово, той се заема да устрои Българската църква и духа на българското съзнание, на българската жажда за просвета, на нравственa възмога и културен възход. Затова той подготвя и създава български клар, с българско съзнание и с киня българска реч, с необходимата иерархия и съответен канон. Навсякъде в своята обширна област той основава манастири и гради църкви, които стават огнища на народна просвета и християнско благочестие. В построените от него храмове богослужението се извършва на кин български език, прозвучава мелодична на българското слово. За да даде вътрешна сила на така устроената Българска църква, св. Климент отваря училище, в което дава не само преста грамотност, но и по-висока духовна култура. Той подготвя свои помощници — църковни служители със съзнание за род и вяра. Така през неговия духовен пламък преминават над 3500 ученика, които измрапа по всички краища на обширния си диоцез и те стават носители на българско църковно народностно съзнание. За да засили връзката между Църква и народ св. Климент търси съдействието и на акигата и се отдава на плодотворна книжовна дейност: превежда от гръцки език киня съставя издари и възловени слова и поучения — едни за свещениците, а други за простия народ. Не изоставя той и живата проповед — с въздействено на пламенното си кинво слово той създава нравственото обание, както на своята дейност, така и на своята богоазарена свитост. Най-сетне, за да даде широк простор на писмеността и просветението, св. Климент съставя нов азбука, по-лека и по-ясна от оная, която съставил св. Кирил, великият му учител, азбука, с която и днес българският, руският и сръбският народ четат и пишат.

Учителската, пастирската, проповедническата и книжовната дейност на св. Климента е неразривно свързана с неговата свещенослужителска дейност. Той е ревностен свещенослужител, горещ молитвеник и възловен писмописец и обогатява богослужението с много песнопения и молитви.

Дейността на св. Климент като възловен учител, плодотворен книжовник, пламенен проповедник, горещ молитвеник и

тружени на славянската просвета станала известна навсякъде в обширната Българска държава.

И в средата на 916 г., когато си отива от този свят, св. Климент оставя след себе си в цялата на целия ни народ богато наследство от писания и проучения, от слова и проповеди, от молитви и песнопения, от илюстрации и завети, от добродетелен и висок помисъл, от мъдрост и светлина. Неговата смърт става начало на неговото бессмъртие.

Ваше Светейшество, Ваши Високочестейшества, Ваши Превосищенства, боголюбиви брати и сестри, в какво сизнание можем да видим образа на този велики син на българската земя? Преди всичко св. Климент Охридски извършва голям подвиг в цялния си живот: той придобива високо за онова време образование, работи, за да се изгради духовно и нравствено, възвисява духа си, за да стане един от първите люде на своето време и не само в пределите на българското Отечество. Подготвя се за служение в живота, той се издига над страсти и страдания, запазва духа си чист и ведър и се заема за обикновената творческа работа. Той си поставя голяма задача да пръска в душата на народа семето на Словото Божие. По вътрешно призвание той става ревностен свещ на Христова църква сред българския народ. Оттук се заравля у него и идеята да устрои Българска народна църква с българска богослужба чрез българска книга, в народностен дух и устрем. Оттук идва и идеята му, за която толкова радеа: да създаде българско народно училище, опитче на просвета и култура. Освен това, като полага на българска почва основи на българска писменост и култура, св. Климент Охридски възвестява правото на българския народ за самобитност, за духовна независимост. А като подпомага княз Борис в усиления му за осъществяване приобщаването на българския народ към образованата християнска свят, той възвишава висшестепенна мисъл от голямо политическо значение. Неговата служба на идеята за народностно в държавно единство придобива историческо значение. Св. Климент полага основа на безкористно народностно труженичество, на нравствено подвизничество. В този негов свят подвиг се крие и смислата на неговото въздействие, което прехвърля границите на времето, дори и

† Стобйския епископ АРСЕНИЙ

Тезе

В бр. 24 от 1964 г. „Църковен вестник“ отпечата една преводачка статия под заглавие: „Монашеска община в Тезе“. Това е единственото съобщение в нашата преса досега за тази „монашеска община“. Това известие обаче беше довърлено достатъчно да възбуди интерес у мнозина боголюбиви и изкушавани към Тезе. Името „Тезе“ се изразяващо от умолява и се правеха различни коментари около него.

През 1908 г. в Берлин князът поставяла служазачно да се срещне с брат Леонард от Тезе. По произход той е холандец. От разговора, който водих с него, можах да добия по-ясна и ясна представа за Тезе. Св. Атанасий, който живял в Тезе с Пророка на Тезе, който им изпратил отделии броеве от издаваните от тях списание и вестник, в които бе публикуван материал за живота на Тезе. За това общество можах да прочета и повече в книгата на Зигфрид Кортфалдин „Центрове в сърцето на масите“.

Собствено какво представлява Тезе? — Тезе е място на едно съвсем малко, вреди няколко десетки години економически твърде западно село, наброяващо около 60 души. Намира се край гр. Лион, почти на границата между Франция и Италия. Жителите на това село се занимавали с ловозарство. Но в средата на XIX в. заразя болест унищожила лозата, която било главно средство на населяването на Тезе. Тогава хората започнали да се населяват в близкия град Лион, но младите и по-предприемчивите и активни напуснали селото, следвайки повика на индустрията и на големия град. Селото запустяло. Благочестното и църковността отдавна била забравена. Там царяло истинско духовно мъртвене. Хлягодогонната малка католическа църква рязко изживяла да се извърши поне една литургия. Но в началото на четридесетте години от нашия век се навалят нови жители и духовния смисъл в това полуумиряно място. Млади хора се заселили там, движени от общи идеали. Те живеят заедно и се молят заедно. В малката кростяна католическа църква, поддържа им от католически архиепископ, а който дотогава спадало Тезе, те започнали да извършват съвместно по няколко пъти своето богослужение. Настъпвал вече един обрат. Стените на църквата отново били боясани, изгитите реставрирани. Много пъти църквата не била в състояние да побере отиващите богомолци, които искали да участвуват на богослуженията на братята от Тезе.

Тезе възкръсвало за нов, духовен живот. Това привличало и хората. Након се установявали да живеят отново там. Почетно обаче отивали набързо за един или повече дни. Притожиет от поклонници и любители все повече изоставяла. Излъ-

на Розината му. Тъй той се вгражда в основите на Българската църква, на българската просвета и култура, на българския дух, и става неутноска извор на светлина, към който мекат българският народ се връща винаги живен, неутносен, да се вълнува, като става могъщ в своя вечен устрем към съвършенство.

Десет века и половина изминава откак Св. Климент Охридски отмина в отгънатото битие, но неговият светъл образ и велико дело продължават да будят благоговение и благодарност сред българския народ. Св. Климент е постоянен спътник на нашия народ в духовния му живот. Венсарадна почит обхваща личността и името на великия български и всечужден святел, просветител, възроуител, книжовник и проповедник от Охрид. Неговото име украсява стотини училища и църкви в нашата Родина. То е написано с големия букви и на величествената страда на висшия учебен институт у нас — Софийския държавен университет. Нашата Духовна академия в София също носи името на Св. Климент Охридски. И сега деснилата на св. Климент се простира за благослов над българските деца и младежи, над българската просвета и култура, над Българската православна църква и над целия български народ със завет за безпирен наляход по пътя на нестерпяния наредък и в бъдните времена.

Деалото и подвизът на св. Климент Охридски са дълбоко поучителни за всички нас — големия и малкия. Особено поучителни са те за учащите и учащите се, за цялата учена корпорация на нашата Духовна академия. Духовната академия е честита, че се намира под духовното осигенение, молитвено застъпничество и небесно покровителство на великия Светител на Родната ни св. Църква, усърден пастир, горещ молитвеник през престоло на Бога, пламенен проповедник на вера и благочестие, възлюбен учител и плодотворен книжовник св. Климент Охридски. От него, от възрима български учител и пръв български епископ, име, драги възпитаници на нашата Амама матер, трябва да черпите пример и вдъхновение как да служите на Бога, на Църквата и на народа.

Амин.

тата, която се надига на хълма, като че ли била пътнически знак на света, към които се натрупвали умолява.

Тезе сега е един съвсемски аномонически център, където се срещат православни и католически, протестанти и атеисти. Тезе е едно „свободно поле“ на духовен живот, мисловно-сознание и практически-държавна дейност.

Ето накратко неговата му история.

Основателя на това християнско обществение е Румер Шутц, роден в Женева. Син на свещеник. За него един посетител на Тезе бе писал следното: „Един дар Божий на аномонически. Стреси и изправна, подобен на пламтящ факел“. През 1939 г. той бил студент до богословие в Лозана. Там основал един кръжок от ентусиазирани младежи, които не се задоволявали с традиционното християнство. Те искали да заздъжат своите религиозни вомания чрез изучаване на християнската древност и практическото ѝ приложение.

През 1940 г. Шутц напусна Лозана и отиде във Франция, за да се арестовани в помощ на студентите от войната. Тогава той открива известното полууруженско и запустяло село Тезе, където се заселил. Там дая подселен на преселеници и бежанци. През 1942 г. трябвало да се върне обратно в Швейцария. В същата година той защитил в богословския факултет своята дисертация на тема: „Монашески идеал до Бенедикт и неговата съгласност с Евангелието“. От дисертацията му работа се видяла каква мисли и идеи възбуждали младежи богослов. В едно свое съчинение той изказва мисълта, че един от големите възроуители, който е възлюбен на Църквата, е гларост за обществото. Своето занимание с древността и монашество и опитите, които правел с един кръжок от студенти, оформили у него идеята за учредяване на едно подредено християнско обществение. Той бил убеден, че целта, която видял пред себе си, не би могла да се постигне е един неорганизирана група от студенти. В този си стремеж той бил подпомогнат и от някои професора от богословския факултет. Още в Женева направил опит за един съвместен общ живот с двама свои съчинения — един богослов и един земеделец.

През 1944 г. Тезе било освобождено от немска окупация. Малката ядка на едно общество, състояла се вече от четирима души, се заселила в Тезе. През 1947 г. броят им се увеличил на седем души. През възкръсването постои те дълга община за безбратие, нестяжание и послушание, започнали дошам до осъществяване, че едно обществение без тази дълга връзка на неговите членове не може да има никакво продължително съществуване.

Общественото започнало да расте бързо. Пет години по-

ваши и пр.; ако изрази желание, може да бъде изповидаи. Затова обикновено гостите на Тезе, до които се е докоснала благодатта и милостта Божия, са си отивали успокоени, радостни и осветени.

Едни посетители на Тезе разказва, че братът, който бил определен да го ръководи в духовния живот по време на пребиваването му в Тезе, два пъти на ден го посещавал в негова бедоноарна тиха стаячка, за да разговаря с него върху текстове, които той му бил дал за медитиране (духовно размишление) и молитва. По възможност гостът трябвало да мълчи цял ден. При идане се говори само на обика. Закуската приемал в някаква тишина засега. Обяда той ял на свободна, а вечер, заедно с другите медитирал по време на вечеря, слушал концерт от Бак или Моцарт. „Като с пенялник, рязал ме обтърна приюдителната тишина, говори той. Тя притиска по-тежко, отколкото шумът на големия град. След два дни, обаче, ти се обтърна в тишина на размяна, която само през трите дневни бодулоуания и прилюдителни причащавания е преисъвана. Преливащата очарователна вяла на вскидането пълча и прави място на една ведра вътрешна тишина“.

В Тезе се упражнява индивидуалното дугетриже. За ду-

ховно вгълбаване и уединение се извазва мисленето, че хората не са в единство, че условията не са еднакви, че трябва да се „платуват“ духовни кълми и удобно обладеват“.

Всичко в Тезе е общо. Братята нямат лична собственик. При тях има закон нищо да не се заключва, а всичко да бъде отложено и предоставено за ползуване от всички. Гостоприемството на братята от Тезе не познава граници от вероизповедане или национален характер.

За кратко време християнското братство в Тезе можа да си спечели общохристиянски престиж и известност. В Тезе се състоят много междухристиянски конференции и срещи. Името му става едно от символите на изумления.

Още от 1949 г. Тезе поддържа връзка с Ватикана. Пророчият му Рожо Шулц поддържа редовни връзки с папата. На Втроричия ватикански събор, той, заедно със своя заместник, който съществувал като наблюдател — и двамата като лични гости на Ватиканския секретариат за християнско единство.

Добри връзки поддържа Тезе с Вселенската и Руската патриаршии.

Така Тезе от едно изоставено пустеево село се превърна в един съвременен интелектуален център.

ЦЪРКОВЕН АМБОН

† Макарипоаски епископ д-р НИКОЛАЙ

Съработници Божии

„Ние сме съработници на Бога, а не пак сте Божия слуга, Божие звание“ (Кор. 3:9)

Драги абсолютни,

Скъпи духовни чедра на родната ни света Църква и питомци на нашата Азма матер,

Радостен вавнина, но в същото време и тъжен за вас и за нас — вашите преподаватели и възпитатели — е този ден. Радостен е, защото означаваме една богата духовна жетва, защото жънем плодотве на четириндогодишен труд, защото успешно завършва един образцов випуск — венец на всички досегашни випусци — украшение и гордост на нашата Азма матер, утеха и надежда на светата ни Църква. Но изред — с това това ден е и тъжен за всички нас, защото е ден на раздяла — раздяла за самите нас един от друг, а и раздяла със вас. Но няма как — ще дадем място и на радостта и на тъгата. Ще смеичим обаче тъгата с радостта, проливащата от задоволството, че पुкаме, на жалката: да си няма Божия една братяда от добре подготвени в въздържани жетвари. Пукаме ги с благоговение и с най-добри молитвени пожелания за нови успехи.

† Драги абсолютни,

Да се върнем за малко мислено четири години назад, когато постъпихте в Академията. За мнозина от вас вече предварително знаехме и ви очаквахме с радост и добри надежди. Вавнат път е открит и определен. Той е: Служение на светата ни Църква. А по-нече нашата Църква е народна, ще рече и служение и на нашия народ. По випрса за време път, който е пред нас, няма основания за съмнение нито място за тревоги и колебания. Убеден съм, че всички вие ще посетите силите си в служение на светата ни Църква — един като скроени, но въздържани пастори свещенослужители, други, дай Боже, като архидиаconi, трети като преподаватели и млади работници или служители по различните сектори на църковното служение. За всички има място, никой от вас няма да остане незащетен. За да имате, обаче, успех във вашето утрешно служение, за да се радвате на добри плодове и да се окажете достойни за звание, в което ще бъдете призвани, бих ви препоръчал като ръководни начала следното:

Основни стимули на бъдещето ваше служение да бъдат: вярата в Бога, любовта към Него и към ближния, към собствената ни народ, от който недрата сме произлезли, както и любовта към делото Божие, към устрояване на Царството божие. Вярата ви в Бога трябва да бъде жива, твърда, непоколебима и делова. Бог, драги мои духовни чедра, не е някаква абстракция. Той е жива реалност, Господ Исус не е някаква мит или само едно име, но е винаги действащ в нас и в света. Дух Свети не е само една дума, но е осезавана и спасяваща божествена

плостас. Защо немощният иначе по път авостол Павел беше тъй силен, че можеше да каже за себе си: „Всичко мога чрез Исуса Христа, който ме укрепява“ (Фил. 4:13) — защото за него Христос беше настъпна жива реалност — най-реалната от всички реалности. Затова той с всичката непосредствена убеденост можеше също да каже: „Аз зная в Кого съм повярвал“ (II Тим. 1:12). И още: „Вече не аз живея, но Христос живее в мене“ (Гал. 2:20). От така истинно жива и убедена вяра ще произтекат и другите неини прояви: любовта, усърдието и всепродвижеността на делото Божие.

Друга важна и характерна стъпка във вашия еждинен живот и служение трябва да бъде молитвата. Молитвата ще бъде връзката ви с Бога, чрез която ще протичат токовете на Божията поддръжница благодат. Молитвата разбира не само като медитации, т. е. вътрешно единение с Бога, но също като богомислие, но и като предствителство пред Бога за ближните и за света. Светът има нужда от молитва. Молитвата винаги е била живецът на религиозния живот и мерило за неговата интензивност. И когато ще се молиме, не забравяйте и нас в молитвите си. Св. ап. Павел патъква голямото значение на представителната молитва. На много места в своите послания той утвържда християните, че се моли за тях и не ги забравя в молитвите си, но и сам ги моли да се молят за него и за неговите споспешници (Кол. 1:3-9; Сол. 5:25). Ония от нас, които ще приемат дара на свещенослужението, нека не ви забравят в молитвите си, особено по време на си служби (проскомидания).

Продължавайте да се утвърждавате духовно. Обогатявайте богословските си познания. Не оставайте сечовата да бъде рижкаваста. Постоянно четете словото Божие — основа на нашата вяра и спасение и от него черпете младост, богопознание и сила.

Не се стремете веднага към високи служби и не търсете първоначално материали облага и лични изгоди. Знайте, че ние една закономерност, една неизменна причинна зависимост между величините от духовно-нравствено естество. Духовното бездрото ще пород и вещественото. В това ни уверява Сам Господ Исус — непреложната Истина. Той казва: „Първо търсете царството на Бога и Неговата правда и всичко това ще ви се прилаже“ (Мат. 6:33).

И накрая — бъдете с открито лице и отворена душа към съвременните актуални проблеми. Нашата вяра трябва да намери практично приложение. Иначе тя ще бъде безплодна вяла — според св. ап. Павла тя не бъде мъдрост (Иак. 2:17). Ние не можем да бъдем във от живия живот с всичката му сложност, твърдост и проблемност. Християнният не е пасивен зрители и наблюдатели в живота, а активен борец за мир, правда и свобода, борец срещу злото и света и труженник в изграждането на един по-добър и честит живот, на Царството Божие.

Царството Божие по своята същност е духовно-правствено състояние на правда, мир и радост в Светия Духа (Рима, 14:17) то е вътре в нас (Лук. 17:21). Господ Исус с кляза много притчи за Царството божие, във всяка една от тях разкрива една или друга негова страна. То може, обаче, да се сравни и с великозона и величествена страда, чийто основан са поставени от нас и чийто издого са изградени от св. Апостоли (Кор. 3:9-12). Строжител на тази величествена страда продължава във вековете и ще продължи и в бъдещите векове до нейното пълно завършване, което ще стане в края на времента. В този бажен и продължителен строеж всеки от нас е или трябва да бъде не само строител, но и строителен материал т. е. да изражда себе си като жива

тухла в Божнето здание (1 Кор. 3:9). В нашия народен енос е изражена идеята за жертвено себезградяне (легендата за Гергана и за майстор Манол). Следователно, ние сме Божни съработници и израждаемто на божнето здание — Царството Божие (1 Кор. 3:9).

В заключение това пожелавам и на вас — всеки един от вас да бъде жива тухла в израждаемто на Царството Божие. Така ние достояно ще изпълниме свои дълг като възпитатели на светата ни Църква и ще оправдаем неистите блага надежди.

И тъй, аз добър ви час, усърдни работници на Божнето здание и въздъхновен строители на Божнето здание! Бог да бъде милостив и навсякъде с вас!

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

Бесџа с Бога

— Безкрайно Слънце, разкажи:
Защо духът ми в мрак тъжи?
Не виждам се във светлина,
а в нощ беззвезда — мой Светлик.

— Грехът очите ти слепи,
сърце студено пониси ти.

— Как бих желала да блясти,
звездна ярка да трепти.

— Греха от себе си сваля
и тежка горест отвали.
Ще блеснеш тъй като слънце в мрак:
При Мене ще се върнеш пак.

Бесџа ИВАНОВА

Отглас

Мисъл литна чародейна
към Божествен светъл Лич.
И Безкрайно Слънце грейна
в нощ беззвезда — мой Светлик.

В стих концие да възнес
обич в плам и плам в любов,
вод перото да излезе,
благодарна, Твоя зов.

Светъл лич духа довосна.
В сладост блесна красота.
Като майск роза росна
дълък улас в пролетта.

Дивна лира звучи дее,
нежен Глас с любов зове.
В радост несен се лее
към щастлива брегове.

Възхити ме в прелест чудна,
светлина дари ми Ти,
мил, възрадвам, и събла трудна
ближ жадувам освети.

Бесџа ИВАНОВА

ИЗ ЖИВОТА НА ДУХОВНИТЕ УЧИЛИЩА

Въспителна лекция на доцент Тотю Коев

Тя бе прочетена на 30. I. 1972 г. в аудита на Духовната академия на тема: „Христологическият възглед на св. Григорий Богослов“.

Темата беше определена от доцент Коев в изпълнение на едно решение на Академическия съвет да се изнесе лекцията на 30. I. 1972 г. — в деня на св. Три Светители, когото е вторият патронен празник на Академията (след празника на св. Климент Охридски) и лекцията да бъде едновременно истинителна и тържествено-чествувателна за деня според установената вече от ред години традиция на тоя ден да се изнесе тържествен доклад за св. Три Светители или поне за едного от тях.

В навечерието на деня се отслужи велика празнична вечеря с петолабие от Н. Преосвещенство ректора на Академията епископ д-р Николай в съслужение с духовници преподаватели и възпитатели. Пакса групи студенти на източнo (едногласно) църковно песен. В края на вечерията Н. Преосвещенство

произнесе възторжено слово за детиното възичие в значене на св. Три Светители.

На сания празник от 9 ч. в параклиса на Академията се отслужи архиерейска св. Литургия от Преосвещения Ректор в съслужение с Н. Високопреподобие архим. Дометиян, главен секретар на Св. Синод, и с духовници преподаватели. По хорът на Академията под диригентството на преподавателя Иван Куртев. В края на службата много хубава по съдържание и произношение проповед изнесе студентът Петър Симеонов от III курс.

След службата Н. Преосвещенство Ректорът даде скромни приен в Ректората, на който присъствуваха преподавателите и възпитателите и някои от младите гости, а от 11 ч. се състоя тържеството в аудита по извасието на изпълвателата лекция.

След изпяване от студентския хор Отче наш и тропарието на св. Три Светители и на св. Климент Охридски, епископ

Николай откри тържеството, като изтъква двойното му значение — на чествуване празника и на изяснение актуалната жажда, издълка и особено, централно значение и място на преподаването доцент Коев предмет в общия учебен план на Академията. Давайки му думата да прочете своята лекция, Ректорът го представи на публиката.

Доцент, кандидат на богословие, Тотю П. Коев, е роден на 7. X. 1928 г. в с. Армен, Габровско. Основно образование получава в родното си село. През 1942 г. постъпва в Софийската духовна семинария, която завършва през 1947 г. с отличие. Същата година се записва студент в Богословския факултет, сега Духовна академия, която завършва с отличие през 1951 г. От 1 януари 1952 г. бил назначен аспирант в Духовната академия при катедрата по Догматическо богословие с Патрология и Инославни изповядания. Аспирантурата си завършва в определен срок — 31 декември 1954 г. На 20 юни 1955 г. защитил кандидатската си дисертация на тема „Догматическите формулировки на I и II вселенски събори (За Второто Лице на Са. Троица)“ — първата кандидатска защита в Дух. академия. От 1 януари 1955 г. бил назначен старши преподавател в Духовната академия по Догматическо богословие в Инославия. След няколко изключителни е назначен от 1 юни 1971 г. доцент при катедрата по Догматическо богословие в Духовната академия. Сега работи на същата длъжност. Темата на хабилитационния му труд е „Вероопределение на IV Вселенски събор“.

През 1968 г. Синаодното издателство издаде негов труд под заглавие „Догматическите формулировки на първите четири вселенски събори“. Участвувал е с редина научни и научно-популярни статии в църковни периодични печат. Получил от тях е частта му „Иконопочитанието и Втората божия заповед“ (в „Духовна култура“, изд. IV, 1967 г.).

Изяснил е богословски беседи в София и в провинцията. По решение на Са. Синод бил изпратен през 1968 г. на едногодишен изнужден стаж в гр. Монстер, Западна Германия. Там имал възможност да работи в Осткрийх-Институт при университет в Гват, Швейцария. През м. юни 1969 г. бил представител на БПЦ на XIV евангелиски „Кирхентег“ в Штутгарт, Западна Германия. Пак като представител на БПЦ през м. януари 1970 г. участвувал на две конференции в Лован и Монтро, Швейцария.

Участ. член е на Богословската комисия при Са. Синод. Представител е на БПЦ в диалога с дохалкидските църкви.

Член е на Богословската комисия при Християнската мисловна конференция.

Лекцията на доцент Коев, както споменавше в началото, беше на тема „Христологическият възглед на св. Григорий Богослов“.

Построена логически съвсем правилно по своето съдържание, лекцията в край-напред изцяло изтъква общото извременно тогмо значение на епохата на седмте вселенски събори (IV—VIII в.) в историята на Църквата, тъй като тогава са били обсъждани, обосновавани и формулирани основните вероучителни истини на Православие. Особено това важи за IV век, когато на I и II вселенски събори е бил създаден основният вероизповеден документ на Църквата — Никоен-Цариградският Символ на вярата — и тъй да се каже, че създаден образец за издължаване основните истини на вярата от Свещ. Писание и Свещ. Предание, образец на логическия им обосноваване и на отстояването им със силата на Откровението и на естествения човешки разум — срещу изповяданията и претъкваванията на еретическите учения.

За да се разбере същността и значението на учението на св. Григорий, в Лекцията на второ място — също накратко — беше посочено, че централна в богословската проблематика на IV век, когато е живял и действувал светителът, са били въпросите за св. Троица (триипостатен въпрос) и за богороделската природа и достоинство на Господа Исуса Христа (христологическият въпрос). Изясняването на тия въпроси на изредно място, каквото те имат и всякога ще имат в христологично учение, се предизвиква още от ереста на Арий, който бил „обождавал и осъждал на Църквата изселенски събор. Арий отричал божественото достоинство на Исуса Христа и Го обявявал за творение Божие, а не за Са Божь, единосъщен на Отя. По то начин той отричал и христологично учение за триниността на Бога. Съборът осъдил това джължало учение и въз осеова на Свещ. Писание и Свещ. Предание формулирал православното учение. Но въпреки ясното и категорично определение на събора арианството, поддръжано по политически причини от видни държавни сановници и дори от императора в Цариград, просъществувало още десетилетия, често дори издължавал числен превес над Православие, Необходима била богословската духовна сила на редина свети отци, за да формулира ясно и несборимо православното учение и да се обоснова ереста. Тук в богословската плажжана дискуссия през четир години след I вселенски събор най-голяма заслуга имава тримата тъй наречени „кападокийци“ — поради името на

общвства, от които произхождали: св. Василий Велики, св. Григорий Богослов и св. Григорий Нисийски.

Св. Григорий Богослов се родил в 329 или 330 г. в Ариана, недалече от малкия кападокийски град Назианз (затова той бил наречен на науката ту Григорий Богослов, ту Григорий Назиански). От най-ранно детство показвал рядка съобразителност и наблюдателност и влечение към науката в съвременния. Учи се в Назианз, сетне в Кесария Кападокийска, в Кесария Палестинска, в Александрия и накрай — в Атина, като прекарал пълен образователен курс за тогавашното време по философия, философия и богословие. В Атина завършил образованието си умилцило. Там престоял 10 години и изучавал основно арианската философия, свързана с тия своите дълбоки богословски интереси и изследвания. Но като върховно постижение през този период той после бил животно смятал запознаването и шестгодишната си дружба със св. Василий Велики.

Дълбоко запознаване на св. Григорий както със боготвореното християнско учение, тъй и с философските гръцки учения и техните логически анализи и формулировки му помогнали — при неговата богата духовна надареност — да стане един от най-младовитите и проникновени тълкуватели и защитници на православното догматическо учение. В своите тънки анализи и формулировки той еднакво сполучливо и плодовитно и редицило в решаване истинските философски и христологични тълкувания на стоищата над възникното главно на мисленник Луклиян Антиохийска богословска школа, както и преносно-алегоричните, символистични тълкувания на вазиращата се главно под влиянието на Ориген Александрийска богословска школа. Това на св. Григорий било лесно и затова, защото по природа самият той прекарано съчетавал висок полет на духа със точно реалистично разграничаване същността на нещата, и затова, защото си бил запознал с двете богословски школи от първи техни представители, така че добре познавал както различиата им, така и възникното им допълнение при православното тълкуване.

Големите си природни дарования и големата си богословска и философска подготовка св. Григорий използвал за правилното изясняване на църковното учение за са. Троица. На първите два вселенски събори Църквата формулирала учението си за единосъщия на Трите Лица на св. Троица; формулирала и учението си за Богочовек Христос в противоположност на появилите се до това време христологични ереси. В Символа на вярата се говори за двете прихода — божествена и човешка — в Христа. Не е казано обаче нищо за отношението между тези две природи и за значениа на тяхното съединение. Първ, който изправил онг да разреши този извременно труден и във висша степен таинствен въпрос, бил Лаврентийски епископ Аполонарий (310—392), стареешин на св. Григорий Богослов. Именно в полемиката си с Аполонарий св. Григорий систематизирал и по-цялостно формулирал своите христологични идеи. Затова не ще бъде неточно, ако се каже, че църковната по съдържание христология на св. Григорий Богослов има предимно антиаполонарийски характер.

В христологичните си определения св. Григорий срещнал следните затруднения: а) самият характер на проблемите, които надвързали човешките познавателни възможности, б) липсата тогава на изработена шогоде точно богословска терминология изобщо и в) големият авторитет на Аполонарий, който имал в тогвемия полемик и тогвемият влиятел в борбата срещу арианството, а оттам имало изобщо големи църковни връзки и влияние, та било трудно да се доловя грешката в неговите възгледи и да им се противостои. Затова тогвемо по-голяма и заслугата на св. Григорий, че богословно различал правилното от неправилното учение и с голъма морална сила отстоял истината въпреки големия авторитет на Аполонарий.

Като Аполонарий, тъй и св. Григорий в своето богословствувание се ръководел от сотирологически съображения и предоставки, срещ и двамата търсели да отговорят на въпроса за човешкото спасение — как и доколко е то възможно при възвръщането на Сина Божий. И двамата тълкуват от централна, основна по този въпрос богороделствен мисъл на св. Иоан Богослов „И Слово стана плът“ (Иоан I:14). И двамата също така приемат, че човекът е същество, което има тело, душа и дух, и че тяло душт е специфично човешката, възпята част на неговото същество, което го отличава от животните и го издига над тях.

И ето, изхождайки от това разбиране за човека, Аполонарий тълкува думите на св. Иоан Богослов, че Слово стана плът, твърде стеснено и буквализно. Той именно усел, че Сина Божий, Бог Слово, се съединил само с тялото и душата на човека, а с възпята му част, божествената, е душа не се съединил, не е възилрен в Своята богочовешка природа, а е замесил със Собствената Си, с Божествената Си природа.

Тези мисли на Аполонарий, будат у св. Григорий Бого слово едно несомнено, как можда се говори за спасение на човека, без да се приеме, че Исус Христос е имал и плъна човешка природа. Наличието на такава плъна човешка природа в Христа е необходимо за спасението: тя е необходима

предоставка за изкуственият дело на Божовчека. За св. Григорий смисълът и целта на човешкия живот се заключават в действителното съединение на човека с Бога. Това, което при Божовълчицкото не е външно от Бога, то не е изкупуено, не е излекувано и обратното — само онова, което е външно от Бога, то и получава изкупуение. Този е основната идея в сотериологията на св. Григорий Богослов. Изкупуването на човека от греха е било възможно, само ако Бог е външен пълна човешка природа. Независимата на една от двете природи изключва пълно възможноста за изкупуение.*

На сериозна критика св. Григорий подложил тезата на Аполинарий, че Словоето, Божественят Логос, заедно с човешката природа на Христа висшето начало у човека, заедно с негова ум. Според св. Григорий, ако Словоето е външно само другите две съставки от човешкото същество — тялото и нисшата дилата част от душата, без третата част — духа, тъй не би било възприемано на човешката човешка природа. Ако Иисус Христос не е имал пълна човешка душа, съставена от ниска животинска част и от висша специфична човешка част, каквато е умът. Той (Христос) не може да бъде наречен човек в същинския смисъл, защото как може да бъде човек без ум. Божествената природа затуй се съединила в Христа с човешката природа, за да може човешкото същество в цялата си пълнота да бъде осветено и очистено. Ако някоя съставка част от човешкото същество би била изключена при съединяването му (на човешкото същество) с божествената природа, то тял част не участва в осветението, не се спасява. „Да се говори, че Словоето, Бог Син, като се съединява с човешка природа, заместил в тази природа човешкия ум, значи да се изключи умът от осветяване и обновяване. Това значи още да се отрече обновяването на образа Божия в падналата (сгрешената) човек, понеже според св. Григорий умът е образът Божия в човека. Крайната цел на Божовълчицкото е уничижаването на греха. Следователно възпитателното Слово необходимо трябва да възприеме както плът, за да заради участвувателна в грехопадението плът, и душа заради душата, тъй и ум, заради ума, който у Адама не само паднал, но първ би поразен от греха“. Това, което паршуло Божията заповед, то имало най-голяма нужда от спасение, а това, което имало нужда от спасение, то било и външно. Следователно, Бог Слово възприел и човешки ум. Умът в човека е висшето, образът Божия, затова именно Бог с него се съединял като най-близко и сродно с Него, а след това се съединил с плътта, за да изкупи не отлезна част, а целия човек.“

Апобрично е тук изтъкнатото основно различие между Аполинарий и св. Григорий може да се каже, че те двамата „всичко различно съгласно думите на св. Иова Богослов: „И Словоето стана плът“. Според Аполинарий като че човешката природа, външна от Словоето, е ниско и само плът, т. е. плът. Св. Григорий посочва, че изразът за светия евангелист е много по-пълно и точен, защото визира цялата човешка природа, която е външна от Словоето — в трите и съставки, а не само като тяло. Затова той, позволявайки се на много библейски места, подчертава, че правилно е изразът на св. еван-

гелист да се предаде не със „стана плът“, а със „се изчовечи“, както е и било казано в Ниневския символ на вярата — „исчовековенши“.

Във връзка със своето учение за Христа св. Григорий Богослов, както е много естествено, засяга и въпроса за св. Девя Марии, която подкрепяно и обосновава наречен Богородица. „Ако някой, пише той, не признава св. Мария за Богородица, той е чужд на Бога“.

В връзка на своята богата по съдържание и също-аналитично изразяваща дълбоките прозрения и определения на богословската мисъл на св. Григорий доцент Тотю Коев в 5 точки обобщил своето изложение:

1. Богословието на св. Григорий е изградено изцяло върху Божественото откровение и църковното учение.

2. В Христологията на св. Григорий е силно подчертан сотериологичният момент: обожествяването, изкупуването, спасението се отнася до цялото човешко същество. Ако умът, който станал инициатор на греха, не би бил възприет от Сина Божия, то най-голямата част от човешкото същество би останала неизкупувана.

3. Човешкият ум не само бил възприет от Сина Божия, но и, бидейки безплетен, послужил като посредник, междинно звено между Божествения Логос от едни страна и тялото и животинската част от душата на човека от друга страна.

4. Св. Григорий е измежду първите, които богословствували по въпроса за отношението между двете природи в Иисуса Христа — божествената и човешката — и за начина на тяхното съединение.

5. Въпреки липсата на уточнена терминология и изпрежни редица тогаици, а и вискогаши обемливият аргументиран при разглеждането на тях най-голям въпрос на вярата, той със своите христологични идеи дал силна тласък напред на христологичните проблеми. През следващите три века Църквата доразкрила и формулирала учението си за личността на Иисуса Христа.

Доцент Коев завършил лекцията си с думите: „Тя (Църквата) ни оставила също и богато наследство от дръвности, което е сигурен критерий за православие, църковност и творчески подвиг в името на Божовчека Христа“.

Лекцията, на която присъствувала Ректорът и преподавателите, студенти в много точки от града, а някои дошли и от далечни градове да я чуят, бе изслушана с най-голямо внимание и изградена с продължителни дискусии.

Негово Прөөсвещенство Ректорът авари тържествено е възторжени думи, като поздравил младия доцент за неговата образлова по богатото си вероучително съдържание, по строго православния си дух, по цялостния си стилистичен изложение и по прекрасното, изрядно прочитане-произнесение лекция, като под общите аплодисменти на цялото събрание му пожела дълголетно здравие и благоприятни успехи в неговата научно-исследователска дейност.

Мнозинството от слушателите се изрези и лично да поздравят доцент Коев с успеха на лекцията му и да му пожелават успех в научното дело.

Беше мило и с висок дух църковно тържество.

Инспекционно посещение на Негово Светейшество Българския Патриарх Максим в Софийската духовна семинария гара Черепиш

На 30 ноември м. г. Негово Светейшество Българския Патриарх Максим, придружен от членовете на Св. Синод в пълен състав, направи инспекционно посещение на Софийската духовна семинария при гара Черепиш. Ведно с Негово Светейшество и с Техия Високопрөөсвещенства синодалните митрополити пристигнаха и председател на Комитета при Министерството на външните работи по въпросите на Българската православна църква в религиозните култове г. Милата Кочуков и началникът на отдел при същия комитет г. Димитър Тодоров.

Разбрали за пристигането на високосветствените гости, Прөөсвещенят ректор епископ Герасим, учител и ученици бързо се събраха в семинарския храм, за да ги посрещат. Тук бе извършен кратък молебен и се възлагаша многолетствието за Негово Светейшество и другите гости, за Народното Правителство, за учаци и учещи се и за целия български народ.

След молебена Негово Светейшество Българския Патриарх Максим се обърна към учителския персонал и към семинарските питомци със следното високосветовладелно програмно слово:

„Ваше Прөөсвещенство,
Уважаими наставници,
Драги ученици,

Когато архирей отсуства Света Литургия, той моли Господа да посети по благодат Ся Своето благодатно лозе, като наследено от Неговата всемогъща десница.

Днес ние с Високопрөөсвещените синодални архирейи дойдохме да посетим това малко църковно духовно лозе — Семинарията, което в отеческите си грижи, с Божие благословение, посидва достойни наши предшествници, та в обща молитва, наставническо слово и непосредствен контакт да спомогат за узряването му във вяра, усърдие, поведение и живот.

Да се развива добре обикновеното лозе на плетел и за дава обилна плод, необходимо са благоприятни природни условия — подходяща почва, достатъчна влага, слънчева светлина и обилна топлина. Нужни са и умел и усърдни лекари, които да го обгрижат. Лозите трябва да бъдат здрави и доброжачвени. А за благопрөөсвещаването на това духовно лозе със своя жив насажени са потребни общи битови условия, учебно-наставническо вещина и ученическо прилагане.

Витовите условия за правилно физическо развитие и нормални учебни занимания, с близко отношение на Св. Синод и с помощта на Комитета при Министерството на външните работи по въпросите на Българската православна църква и на религиозните култове, председател и началникът на отдел на който — многоуважаемите г. Кочуков и г. Тодоров — ние сме радостта да бъдат сега между нас, значително се подобрява.

Нагледните на лозето — учителско-възпитателският състав — имат благодат, но и отговорни задачи. В пълнона те носят и родителските обязанности на благи наставници, а в училището — дълга на добри преподаватели и умели педаго-

зи. С истинския грим, високо съзнание за отговорност, гореща любов, световна колективна работа, личен пример, индивидуален към всекиго подход, чрез вежд физическо, умствено и духовно-нравствено възпитание, с осветление на вътрешно-чуждия живот, съвремените междурасовни отношения, наученческата дейност, църковно-мировъреща работа и патриотичен ежар, те трябва да подготвят от семинариесте цялостно развити личности, с оформени характера, силна вяра, силнази воля и горещи души за достойни служения на светлата Църква и любовния ни народ в сам на израден духовни востарва.

А ние, драги възпитаници, живите връзки на смененото семинарско лозе, трябва цялостно да осъществяваме животелните сокоре на Светото Божие, което слушате, внимателно да възприемате научните знания, които ви се преподават, за да можете да усвоите практическите наставления, които получавате, непрестанно да крепите и доброто, в което се възпитавате, като вършите това с голямо усърдие, съзнателност и прилежание, за да се развие цялостно и да принасите добри плодове за благото на Църквата, в полза на Родната, за утеха на близките и за наша радост.

След тези врътки отечески изпитвания за се моля на Бога за вас с думите на Исуса Христа: „Отеч Светий! Упоаи ги в Твоего име!“ (Иван 17:11). Амин.“

На словото на Светейшия Патриарх отговорил с подбавица:

ИЗ ЖИВОТА НА ЕПАРХИИТЕ

Църковно тържество по случай 95-годишнината на Шинченската епопея и 70 години от откриването на храма-паметник при с. Шипка

... В Балкана има едно стопан, има едно име, шо вечно живей...

Шипка! — Скъпо и сладко име за всяко българско сърце. То винаги напомня за легендарното мъжество, за пламенния патриотизъм, за нечувания героизъм на нейните защитници, за великото братство между руси и българи, за една епопея, двама и легендарна.

На 30. VIII в. г. „Пренасяне моштите на св. Александър Невски“ — храмоза празник на юлияна св. престол в Храма-паметник при с. Шипка, бе тържествено, църковно-народно почетена 95-годишнината на славната Шипченска епопея, а така също и 70-годишнината от откриването на този епопея-вър на църковната архитектура и изобразително изкуство, паметник на героизма и вечната дружба между руси и българи.

Още в ранна утрин тържественит зъви на 17-те камбани си разнесе по костите гари и урни на легендарни Балкани, по чудния пейзаж на проточата капазлъшка Рогова долина. Тържествеността се Служба бе отслужена от Техин Вишкоросвешенства Старозагорският митрополит Панкратий и Ловчанския митрополит Григорий с участието на иконом Георги Колев, протосвещен на Старозагорската митрополия, архимандрит Самуил, председателя на Храма-паметник, иконом Димитър Добрев, архиепископ наместник в гр. Казанлък, иконом Енчо Д. Желязков, секретарят на Храма-паметник и дякан Иван Петков от Ст. Загора. Изпозволено изречение хор от певците при храма и гости от гр. Казанлък на строенно и мелодично. През времето на св. Служба присутната иконом група туристи от братската Селветски страна, които с особен трепет в благоговение взеха участие в тържеството, също доволни, тъй като съзнатие у всички неудържимо напраща и в невъзможност да се спрат капежа от очите им. Напраща, межа славянска душа!

Изпозволено, прекрасно църковно-патриотично слово произнесе св. Старозагорският митрополит Панкратий, който след като отбеляза, че в този ден св. Църква празнува паметта на св. Александър Невски, светеца на Великата руска църква, смиявата звезда на руския духовен небосклон, получика свет-

дния Негово Преосвешенство ректорът на Семинарията — Бранишкият епископ Герасим. Той изрази благодарността на учителя и питомци за героизма, които Църквата и Правителството полагат за успешния вържеж на учебното дело и за подбавране на битовите условия в нашето духовно възпитание. Важни мероприятия в това направление са предвидени за изпълнение през следващата 1973 година. Преосвещенит ректор също съблочи за хода на учебния процес, който се провежда нормално; семинариесте на два пъти успешно се включиха във всеобхватната азия по прибиране на богатата реколтата от родните полци.

Подир мъдебана гостите направиха инспекционна посещение по класиесте, да да се запознаят с вържежа на учебното дело. Негово Светейшество и г. Кичуков посетиха и разгледаха също така и семинарската библиотека.

В следния ден след инспекционнаесте гости бяха изпратени от учителя и ученици при тържествена зъви на семинарските камбани.

Паметте ще остане в душите на учащи и ученици този красив есенен ден, в който бе почувствувана непосредствено грижата на църката и Правителството за скъпия български духовен расадник — Софийската духовна семинария.

Архим. Николай КАЦАРСКИ

лина от Слънцето на правдата и мира Господ Исус Христос, разни няколко щени мисли за великата жертва на братския руски народ, за вечната признателност на българския народ и вечната дружба между руси и българи. Той дебело подчерта, че великото славянско семейство, което в нашата епопея черпие изтъпната на прогреса в света чрез постиженията си в областта на духа и акустурата, дава на света чрез своите народи това, за което хората по света днес копират: правда, любов, мир и истина. С днешното тържество ние отдаваме почит не само на падналите за Свободата на терен, но и на това велико славянско семейство. Нашите църкви, Руската и Българската, дават своя принос за братство и човешина, за правда и мир в света. Повелата на нашата епопея, на нашите дни е да даваме и ние, и като граждани и като християни, своя принос в борбата на народите за мир, любов и правда в света, за дружбага между славянски и български народи, както и тази необходимост и така вече, както съществит и акустурата на земята. Нашити народи в галата Църква деити гримата жертва на руския народ, дадена два пъти за Свободата и ни: Освобождението ни от османско иго, а след това и от фашистки робство. Затова дружбага ни е вечна, непоклатима. Затова и ние днес се помолим не само за вечния, блажен покой на героите-освободители, но и за вечната, буршима дружба между нашите народи, за да преблуде тя от векове и за векове.

След св. Служба и кръвната-костница бе отслужена заупокоителна молелня, при която траурният камбаниен зъви на Изтопния колокол се сли с басовата партия на „Вечнаа памет“ и пожелал 17-те камбани саркофага, пълни с бели кости и прострелени черепи на героите от славната Шипченска епопея.

Така завърши това много църковно тържество, с което бе молитвенно отбелязана 95-годишнината от Шипченската епопея и 70-годишнината от откриването на Храма-паметник и бе засвидетелствувано благоговейната почит към загиналите воизи, големата обич към братския руски народ, в вържесте и в далечната клетва да пазим мира.

Ином. Енчо Д. ЖЕЛЯЗКОВ

Въдворяване на новоръкоположен свещеник в едно родолско село

Седми юли. В този ден Пранославната църква чествува паметта на св. великомученица Игедла. Храмоза празник е на енорийският храм в село Сатовча, Неврокопска епархия. В следния ден енархийският архиепископ бе вържежа да стане въдворяването на новоръкоположения за същото село свещеник Иван Тодоров Аврамов, завършил Черепинското свещеничско училище.

Още в предния ден заедно с новия свещеник тук бяха дошла протоверей Владимир Колев от гр. Бялагорага, времен-

но завеждащ село Сатовча, свещ. Николай П. Димитров, бивш енорийски свещеник на същото село, сега служещ в с. Борово, комуто архиепископ бе възложил да въдвори новия свещеник, и свещ. Никола Шипков, служещ в с. Делчево. Господоренните сатовчанци се наддразневаха кой по-напер да ги покани и премеже като свои мила и скъпи гости.

Среду самия празник бе отслужена велика вечерня. Следният ден — петък — е самият празник. Служба тримата свещеници, а отец протоверейт бе на дилроса. Премениа и

китна родопска носия, с гривалки от радост лина, на грюн виеха да принажат сатованици, в стари и млади. Храбът, наскоро основно реконструиран под непосредствените грижи и ръководство на Вископреосвещенния митрополит Пимен, е станал почти като нов; чист, светъл, приветлива. Няма ни помен от стария поруган храм с изкривени и попукинали зидове, готови всеки момент да се срутат. За кратко време храбът се изпълни с богомолци, дошли да почетат съветската намет на светята мъченица — патрон на храма и повратничката на селото им, а така също да видят и новия си свещеник.

Службата, извършвана от тримата свещеници, която се следеше с голям интерес, тъй като тук съборно служение едва ли някога е имало, е вече към своя край. Старият свещеник пропнесе слово за св. Неделя и поздравил богомолниците с празника.

Даде се отпуст. Настъпи трогателният момент на въздвижаването. Свещ. Николай и св. Димитров се отпави към владичкия трон. Редом до него застава новият свещеник.

Отец Николай се обряна с няколко души към допозите в храма сатованици. Изрази радостта си, че му се е отпадна възможност да дойде в село Сатовча, където е служил като енорийски свещеник няколко години, запознал е и ще запознал до края на живота си милти спомени от това село. Изрази

смаждането си от това, че милионна от тях вече ги няма, напуснали са този свят. Даде кратки биографични бележки на новия свещеник. Описа го като редко добър, хуаутерен, трудолюбив, силно израва човек, усърден молитвеник, мил и приятен събеседник и другар.

След това прочете писмото на енорийския архирей, което то той отпраща за случая към църковното настоятелство и християните в село Сатовча, изслушано с голямо внимание.

И накрая се обряна отново към бившите си енорийци с думите: „Като ви сърдям и честия новия свещеник, и аз бих искал, драги брати и сестри, да ви помоли да го приемете с радост и любов, да го почитате и уважавате, всичко да му бъдете в услуга и помощ, да му можете да полекете в неговото тежко и отговорно служение, та да може той по-леко да носи своя свещенически кръст, а на отец Иван от сърце и братски пожелавам приятна и многолетно служение на родната ни св. Църква и на народа в това китно родопско село. Нека ви е честит!“

Извърши се водосвет. Богомолците смирено пристъпваха, за да се порисят, изслушат рече и да поздравят новия си свещеник.

Съобщава свещ. Нак. и ДИМИТРОВ

Чествуване на свещеници в Пловдив

Свещениците от гр. Пловдив и околината на едно от събранията си решиха да бъдат чествувани и награждавани този свещеник, които по предела възраст престават да служат и остават като пенсионери. За организиране чествуването на такива свещеници бе избрана тримата комисия, която да определя деня на чествуването, да организира събирането на средства за награждаване и да събира биографични данни за чествуваните.

Първите свещеници, които бяха чествувани, се оказаха: старофронтният свещеноиконом Никола Дойков и свещеноиконом Атанас Джамбазов, и двамата от гр. Пловдив. И двамата са прослужили по ведомството на БПЦ като свещеници и служители повече от 45 години.

Чествуването се проведе на 4 октомври 1972 г. в храма-памятник на културата „Св. Неделя“ в гр. Пловдив. Св. Литургия бе извършена от юбилярите. Песнопенията на службата бяха изпълнени на пълноценно ниво от група свещеници. След службата председателствал на комисията старофронтният свещеноиконом Максим Пелов, подпомоган от юбилярите и членовете на комисията, отслужил благодарствен молебен и им поднесе специално писмо-приветствие от името на събратята свещеници.

Топло и въздушно отец Максим приветствува юбилярите и подчерта извадената от тях църковна и народностна дейност, която ги поставя в челните редици на заслужилите деятели в духовната и социалната дейност на родната си Църква. И двамата юбиляри са завършили Пловдивската духовна семинария през 1926 година, а в последствие и Духовната академия. Жизненият творчески път, поради стегли се обстоятелства, е преминавал по различни начини, но насочен към една цел.

Свещеноиконом Атанас е прослужил сам като свещеник в храма „Св. св. Кирил и Методий“. Бил е грижовен ръководител при администриране живота както на църквата, така и на братството в малката квартална енория. Неговата предана презитерия преди повече от 15 години почина и му остави грижата за четири почти невърстни деца. Въпреки това о. Джамбазов успява сполучливо да се справи с трудните обстоятелства в грижите за храма и семейството.

Старофронтният свещеноиконом Никола Дойков провежда службения си поприще в по-друга обстановка. Той е свеще-

ник в големия пролетарски квартал „Въстанически“ с храм „Св. Троица“. Тригодишната му дейност като дякон при храма „Св. Георги“ и председател на читалнища „Хр. Г. Данов“ с него били дълготрайни, за да се изяви като ревностен свещеник по всички направления на религиознопросветна и социална дейност. С обич и умение той организира награждаването на десети дневен дом за 100 работнически деца и салон с 430 места, с театрална сцена, където се изнасят религиознопросветни сценки, забавни, театрални сцени и кинопрожекции. Този дом е бил най-добро уредения в Южна България и сочен като образец за извикване на социална дейност и грижата за децата. На тази дейност отец икономът Никола Дойков се е посветил в продължение на 20 години.

А като председател на църковното настоятелство в продължение на 11 години той сериозно обръща погледа си за разширяването и укрепването на храма. Изгражда стройна и архитектурно оформена 18-метров каменария, ведомствена града с аптека, апартамент и канцелария.

Товаазашият енорийски архирей, отпосле Патриарх Кирил Български, оценява дейността му и последователно го отличавал с офиси от протоперей до старофронтен иконом. А сега, когато е икономът извършил предела възраст, Негово Високопреосвещенство св. Пловдивският митрополит Варлаам още веднъж оцени високо му достойнство и го награди със специална парична награда.

Чествуването юбиляри разкъсваха отговорно на приветствието, като дадоха кратки сведения за върховите моменти в живота си. Не изказаха благодарност към събратята, които с обичта си правестоно са ги подкрепили. Изказаха пожелание त्या им братска обич да се извява в усърдна пасторска дейност.

Честване на комисията, свещеник Вилуд Дюлгерев, поднесе на юбилярите букети от ароматни карамфили и съблич, бе комисията е запознала и поднася на свещеноиконом Атанас Джамбазов един кръст бифет, а на старофронтния иконом Никола Дойков един персийски калдъм.

Тържеството завърши след изпяване на многолетствие за Негово Свещенство Българския Патриарх Максим, за Негово Високопреосвещенство св. Пловдивският митрополит Варлаам и за двамата юбиляри.

Старофронтен иконом Максим ПЕЛОВ

ИЗ ЖИВОТА НА ЦЪРКВАТА

Изповедница на вяра и род — монахиня Акилина

Във всяка епоха се раждат герои. Несъмнено най-много патриотичен, героен, мъченически, изповеднически и реваншисти за Бяра и Род се раждат през петвековната ни робия. Колко много са те: марици и духовници, знаяни и незнайни.

Ние не запознаем нашите читатели с героичния и патриотичен подвиг на една българка — монахиня Акилина.

Монахиня Акилина (пачално име — Яна) се е родила около 1816 г. в с. Чифляк (по-сетне град Шарко, в днес гр. Делчево) недалеч от градца Пелчево — Македония.

Янаният татко укривал Яна цели три години в доброволен домашен затвор. Тя била вече на 19—20 години. Развахирил се Янаният татко, че детето му не отиде „на пусто“. В един домашен разговор той река на Яна:

— Маря Яно, пазли Яно. Де да те Яно укрив? Турчиный

се е закарнал до един да ми затрие. Къщата ми да запази, тебе, Яно, да вземе. Да да те, Яно, укрива?

И Яно отговорила:

— Татко, мила татко. Събери, татко, нашите роднини. Да ги хубаво нагостиш и хубаво обядарш. Аз ще ида, татко, в Беровския манастир. Там ще облака черното расо, та ще да става, татко, калуерница.

Татка рече, така и направила.

Татка нощ се събрали всички роднини. Нагостили ги добре, а Яна ги дарила с чепца, но приготвила да себе си. Още същата нощ тя била откарана в м-р „Св. Арх. Михаил“ до с. Берово, на 25 км. от родното ѝ село, с около 80 монахини и 20 послушнички.

Турчинът отишъл у Янан и искал да види Яна и даже да я вземе. Татко ѝ отговорил, че Яна не е тук, а къде е, сам е знаел.

Едва Янина малка сестричка седнала и плачела. Турчинът я попитал!

— Защо плачеш, малка момче?

Тя отговорила:

— Дада (кака) почеса я отвъдота горе в манастира.

Турчинът се разлютил. Възбужден с пишове и саби, възхвалявал коня си, той луко прегузал към манастира. Искали съвладели под копчата на коня. Като стигнал пред манастирските врати, конят му копал с крак по казармата и жалостно повляк. Турчинът поздравил калуерките:

— Сабакърши хайръ анилер (Добро утро, баби).

— Аллах верди сапа ияк. Хош геддиниз (Дал ти Бог добро. Добро си дошъл) — отговорил ти.

— Добре съм дошъл, но не за добро съм дошъл. По-скоро Яна тука доведете — отговорил той.

Калуерките се втурнали при Яна и ѝ казали, че турчинът е дошъл и че сега ти, манастирът и те всички до една ще си взидат зае.

— Яне на се бойте. Аз сама ще изляза при него, а вие стойте до мене — рекла Яна.

Яна не била покалуерена, но се облякла в калуерска фуфта, расо, кипа на главата, черна върва и с брощица в ръке. Така натъмена, ти излязла горда и величествена пред турчина, а сестрите тръбнали от страх и ужас. При тази необичайна среща, турчинът се приближил до Яна и задален в сълян, промълвял:

— Яно, Яно, мари Яно. Нахляй Яно. Аз съм причина Яно, калуерска да станеш.

— Стой, почакай Яно. Не ти жъи се. Ази сама исках, ако, калуерска да става — отговорила Яна.

— Яно, мари Яно. Нахляй Яно. От днеска нататък ти на мене сестра, Яно, аз на тебе брат — рекъл той.

Яна дарила турчина. Той развял какожата си кесия. Извадил три златни дри. Едната забол на шапката ѝ и на челото, а другите по една от двете ѝ страни.

Той запитал калуерките дали имат кантар. Те отговорили, че имат.

— Претеглете я — рекъл той. — Колкото они тежи Яна, толкова они лехтин давам за манастира.

Турчинът, като повила Яна и калуерките за прошка, съе сълян на очи се върнал обратно. По-сетне била съзмена хубава песен за „Нахляй Яна“.

Вероятно в същата 1836 или в следващата 1837 г. Яна била покалуерена на 20–21 годишна възраст с името Аклина.

В Беровския м-р Аклина проявила строго послушание. Там едната половина от сестрите били сръбцини, а другата половина българки. Сръбцините имали свои учители, които ги просвещавали в лисно и четно. Това имало навършило Аклина и ти се върнала в родното си село, гдего сложила начало на нов м-р „Покров Богородичен“, с 25 сестри от един и същ род. Аклина заментала да види в свои манастир

българско училище. Липсвали средства. В 1870 г. ти отива в Румъния да дари средства от тамошните богати български емигранти. Там сторила 3 години. Аклина, като будна българка, се е срещала с я наши революционери и не само събирала помощи за своя манастир, но вършила и патриотично-революционна работа, като пренасяла разни писмени секрети и др.

Като се завърнала в манастира си, ти открила българско училище. Но, беле. Довесено било на османските власти, че била „воицата“. Властите я арестували. Коювади я взя вериги и я хвърлили в затвора „Черната джамия“, до днешния софийски храм „Св. Седмочисленици“. Страшна изгнания претърпяла Аклина. Колко пъти била бита най-жестоко. Лоти рани като изгнания шарил по талото ѝ. Около м. декември на 1877 г. ти била освободена и се върнала в манастира си. Малко време след Освобождението била повикана от тогавашния Кюстендилски митрополит Иларион за катедралната работна на новопокръстените иновери, както и да обслужва болни и ранени войници от войната. Там стояла няколко месеца. В нейно отсъствие манастирът ѝ била разграбен от башибозуци. Сестрите се приселили. Едва успяла да ги прибере при себе си в Кюстендил.

Наскоро тя помолила Св. Синод да ѝ разреши да се посели с монахините в новия манастир. Св. Синод и патриотичното като ошедали църковните и гражданските дела на Аклина, ѝ разрешили да се посели в Кремиковския м-р „Св. вмч. Георги“ край София. Дотогава той бил мъжки м-р и поседен монах иновери верономал хаджи Анкситий от Св. Гора. От 18. XII. 1881 г. Аклина била първата игуменка на вече делаческия Кремиковския м-р „Св. Георги“. Тук вършила и духовните си чедта от Кюстендил. Известно е, че през 1891 г. сестрите били 28, от които 25 от Македония, 2 от Сербия и една от Румъния.

Пред всичко Аклина била добра църковница и молитвенница. Поддържала образцово ежеседно църковно прилово. Недално дил ти била в пратично молитвено и катехизическо обитание със сестрите. Строга, но справедлива, умна и милостива била майка игуменки Аклина.

Проявила е стопанския захак. Разработила мустеините ниви, ливади, градини и гори. Копарите били пълни с овце и крави. Устроила и мандра. Построила нови жилищни сгради.

От 1902 г. ти предприела строеж на нов и величествен храм „Покров пресв. Богородици“, но не могла да го види довършен. В 1905 г. тято и блажено починала, с изпълнен дълг към манастира, Църквата и държавата, на 89 г. възраст. Телените ѝ останки се похоят в манастирските гробница.

През 1906 г. строената на храма била приключен, а през 1907 г. осветен от тогавашния Софийски митрополит Партений.

Храмът съе своята величественост в архитектурата, хубави икони, рисувани от художници българи и чези, чудесна резба, украса и чистота, сиверични на много храмове.

Днес в манастира се поддизват три монахини, от които сестра Филоета на 92 години и сестра Аклина (игуменка) на 80 години, лични възпитанки на първата игуменка баба Аклина, — от Македония и сестра Юстина на 60 години — от гр. Пловдив.

Бог да упокой душата на преподобна майка Аклина в селенията на праведниците.

Нега Бог и удостоен с венча на светостта за радост, гордост, украсение, утешение и спасение на българския народ.

„Който Бога прославя и Бог него прославя“.

В канцеларията на Кремиковския дев. м-р „Св. Георги“ се пази хубава снимка на майка Аклина (на 54 г. възраст) в монашеско облекло — руски стил. Снимката е направена в Румъния, когато е събирала помощи и стояла там от 1870 до 1873 г.

Свещ. Стоян Т. ПОЛИМЕНОВ

ОТЗИВИ БЕЛЕЖКИ

Среща и разговор с наследството на вековете

На 14 декември 1972 година, след обяд, Дузовната академия гостоприемно отвори вратите си за многото почитатели и пенители на Централния държавен историко-археологически музей и на неговата богата просветна дейност. Поводът беше вековити 50 годишния юбилей.

Забележителното тържество беше зачетено от Първоинтервали на Българската църква — Негово Светейшество Митрополит Максим, от Синодални архiereи, Преосвещен епископи, Вселенопреподобни архимандрити, професори, преподаватели, асистенти, възпитатели, служители, студенти, епар-

хийски отговорници по опазване църковните старини, много духовници, научни работници от разни институти и други.

Студентският хор при Дузовната академия многоплодеството на стана при преподавателя Иван Курчев изпя многократствие за Светейшия Патриарх, Отец наш и тропаря на свети Климент Охридски.

Председателят на музейния комитет св. Лончански митрополит Григорий след кратко слово, в което говори за християнството в България и по-специално за това, което се съхранява в музея — обяви тържеството за открито и даде

думата на директора на музеи професор д-р Васил Пандурски.

Доказателният колективен и първо-узелвателно запозна аудиторията с най-съвременното от историята на музеи, с неговите експонати — ръкописи, старочерни книги, вестерно-архивни материали, илюстии, църковни утвари в създани, тълка и други, оформени в следните отдели: РЪКОПИСИ И СТАРОПЕЧАТЕНЕ, ИКОНОГРАФСКИ, ХУДОЖЕСТВЕННО-ИНДУСТРИАЛЕН (ПРОМИШЛЕН) И ИСТОРИКО-АРХИВЕН.

Радостта и законната гордост, които слушателите допозна в гласа на докладчика се прелива и у тях, когато той изтъква, че музеят има вече престижа на световно ценна сбирка, към която проявяват голям интерес хора на науката и изкуството, илюстии и музеолюбци.

Това високомерно богатство обаче трябва ревниво да се пази. За частите Върховната църковна управа е полагала и полага максимални грижи в тази насока. Асистентът при музеи Борис Драгочев в ярките си доклади хронологично проследил основни разпоредби и практически мерки на Св. Синод за опазване на същите реликви. На добросъвестни църковнослужители е вменява задачите да бъдат за църковните старини. На персонално свиканите конференции за тях се дават необходими познания, да за вършат още по-същностно дейност. Високи припознава заслужава и сътрудничеството, което се установи между Св. Синод и Института за опазване на паметниците на културата.

Истинското опазване на старините като че ли често остава в сенка. Става въпрос за невидимата, но изключително полезна дейност на реставраторите. За се теля, която продължава живота на паметниците. Те имат огромна заслуга за културата и бъдещите поколения.

Когато слушателите научават, че Централният църковен историко-археологически музей има за реставратори в едноименното отделе двама високо квалифицирани работници в лицето на Атанас Шаренков и Весела Тасева — отряда илюстии и специализира в Евангелия; другият — работи в Института за паметници на културата, Националната художествена галерия и специализира в Цангера — Дрезден, Чудесно. Реликвиите са в сигурни ръце. Ето защо, за слушателите беше особено интересно да чуят доклада на реставраторите, прочетен от Весела Тасева. От него те научава, че в консервационната и реставрационната работа се използват всички съвременни научни методи, основани на физически и химически проучвания, на най-новите технологически открития и постижения. За успеха при комуналната работа над музейните експонати реставраторите отбеляза, че решаващо важни за тях била контактите с изкустведя-историк проф. д-р Васил Пандурски.

Заклучително слово каза Негово Светейшество Патриарх Максим. В него той даде висока оценка на музеят като „прекрасно дело на Българската православна църква, с което тя справедливо се гордее“; „културно-просветно огнище“; „богата сбирковница“; „в която се съхранява „непоменно богатство“, което „съчетава Българска православна църква, като майка-христология и опазва от огън и меч през тежките години на робството“.

Негово Светейшество отчете по достойнство дейността на академик проф. проф. Иван Гешев, на други музейни работници и особено заслужава тая на сегашния шестолетен състав и лицето на талантливите и работливи труженици, които „с завидна вялност светото дело“; директорът на музеят — проф. д-р Васил Пандурски; с многобройни публикации, старши научни сътрудници архимандрит д-р Атанасий Бончев с неговите ценни преводи и публикации; асистентът при музеи Борис Драгочев; художник-реставраторите Атанас Шаренков и Весела Тасева и служителът Юрий Делев.

След четяните от него име и от името на Св. Синод, Негово Светейшество върши на музеят илюстии: „Св. св. Кирил и Методий“ I степен.

Развълнувано отговори директорът на музеят проф. д-р Васил Пандурски със следните думи: „Ваше Светейшество,

с които благодари Вас и на Св. Синод за големата чест, с която удостоихте Църковния историко-археологически музей и архимандрита г-н с отличителни църковни звания „Св. св. Кирил и Методий“ I степен. Благодаря и за високата признателност, която Ваше Светейшество направя и изрази за дейността на музеят. Всичко това ми задължава и ангажира да се трудим още повече за родния ни Църковен музей, създаден и тъй много обогатен от св. ни Българска църква“.

В единия мъл на аулата една десетчленна студентска група изпя тълка, молитвено-патриотично Овладиско „Достойно ест“, „Ангел вопиеше“ и „Владиску и свещеноначалника нашег“ от св. Иоанн Кукузел, творби с подчертани старо-български мотиви.

Израз на особита приятна изненада даде Негово Светейшество с думите: „Каква нощна между два вида старини изкуство!“

След тържеството в аулата гостите бяха поканени да разгледаат експозиционните зали на музеят, където им бяха дадени обяснения от директора на музеят проф. д-р Васил Пандурски.

В директорския кабинет бе даден скромен прием.

Тая започна, прочее и завърши една осмислена среща на разговор с наследството на вековете.

свещеник Анастол БИЛАЧЕВ

Архимандрит Инокентий

(Следат от един борчески живот)

В публикуваната през 1966 г. книга на Хр. Бърнцов „Нюмога в Цариград“ между Инокентий дива и събития се споменава провид и на монах Инокентий. С драво азещи счита, че споменатите дива отдавна вече не са живи. В едно предаване по радио София обаче скъпявът даде оценка на Инокентий с думите: „Икогто срещате по улиците на Варна този в предлово възраст старец, свалете шапка и мила на уважение. По-късно в статията отпечатана в брой 291/1971 г. на в. „Земледельско знаме“, наново се писа и синофем, че архимандрит Инокентий живеел във Варна, ул. „Жинишова“ № 6, и е все още личност с добра памет и запазен силни.

На 13 юни 1972 г. архимандрит Инокентий навърши 90 години. Неговият живот е силнояз съ значими събития, редица творчески дела, от които може да се оформи богата, героична биография. От интерес е да се изяснят на нашата общественост пове някои моменти от живота на този монах, чийто църковен и граждански образ сочи един борен за правдата, за народ, за вяра.

1905 г. Инокентий получава висше образование в Русия. С оксидни средства, преживява в лишения, той завършва Дунавската академия в Казан.

1906 г. В исторически храм „Св. Стефан“ в Цариград, пред първия български ексзар, Инокентий дала обет да води живот на монах.

1907 г. Инокентий е учител в Солунската гимназия. В неустойчив, опасен дива на Балканското въстание, когато се широка илюстрирана антибългарска чувствителност и фанатично-интервал, Инокентий сам обикаля Хилендарския и Зографския манастири, ишла Света Гора.

1908 г. Инокентий е учител в Духовната семинария при Екзархията в Цариград. В нея се учат младежи, които се подготвят да станат духовници на българския дух в останалите под османска власт български земи. По това време

Цариград в Екзархията се убеждава и на илюстии дейни на Меклендо-Одринското революционно движение, с които Инокентий е арестуван и отведен в Антерия бос, по чекли, без расо и капа. Неволно дни е държан без храна под сивестите. Под илюстии е изправен в Солунския затвор, и оттам бива екстерниран в България.

1909 г. Инокентий работи в Стара Загора като помощник на прокурити възрастен Методий Кусини, който икогто гордо върши дадените му от руски инвентар ордеи. Под влиянието на Кусини борческият дух на Инокентий се акция, като в публикация реч той широка съпротива на Фердинанд и на неговия министър Тодев, като ги изобличава и сочи за виновници на станалите жестоки полицейски произволи в Русе, по повод известни случай с турчинето Саафет. За своия реч Инокентий е изправен реч съда. Той се защитава сам. Пред съдебната страда възбуждените тълка народ уваженик оправдателната присъда.

1910 г. Инокентий е назначен за ректор на Духовното училище в Бачковския манастир. Там той свърта толкова лоша условия за живот, че сам подбужда поверените му ученици към протест и скоро напуска манастира.

1911 г. В въпрекиет дива реч Балканската война Инокентий поема поста ректор на Духовната семинария при Екзархията в Цариград.

5. X. 1912 г. Балканската война е обявена. В сщия дива, в полнощ, Инокентий събира илюстии, отслужава в храма молебен и в сивото сърце на Османската империя пропизна реч: „За победата на съюзническото оръжие“. В последващите дни Инокентий прибира в семинарията маса търсен обещание български група младежи, бегани от Одрин, реди връщени се в Русе, ученици и революционна дейност ишла; български, багатии от мобилизиране в турската армия, илюстии в турска униформа. Инокентий узнава, че предстои властически

обис. Прехвърля укритите лица в съседната по ограда българска болница, които е под закрилата на Русия. Тук те прекарват в болнични халяти, докато Инокентий урежда снабдяването им с руски паспорти. Преоблича ги в раса. На групи по 4—5 души с руски пароходи те заминават през Одеса за България. Инокентий зарева в градната предаденото му оръжие. Турските униформи изгряа. Спокойно посреща турските полицаи.

III, 1913 г. Одрин е паднал. Канондата при Чаталджа се чува в Цариград. Градът е изпълен с тълпи от юрдаи, карамагли, черкези, араби. Всекидневен става безредица. Великите сили са стоварили войски. Инокентий урежда руски хораци да охраняват Екзархията. Семинарията е останала без средства. С помощта на руското посолство урежда изграждането на всички учещици в България. Сам той пред очите на турските запилети успява да измъкне до руски кораб куфар, пълен с ценни документи.

VI, 1913 г. В току-що освободената от османска власт Мелнишка епархия, където остро се събвзакат български и гръцки интереси, е убит български владика. На Инокентий се възлага да оглави епархията. В Мелник той живее и работи в тесен контакт с легендарния македонски революционер Яне Сандански. Избухва Междусъюзническата война. Когато съгледвателе на Яне предприема дават, че гръцките войски са пред Мелни, Инокентий тръгва бел и през дебрите на Пирин през Добринище, Риза, Белово достига София, като носи всички спасени от него важни документи.

1915—1919 г. Инокентий работи в Гюмюрджина към шаба на армията като хозисар по прехраната. След военната разруха Грехия е под окупацията на френски войски. Докато аташпранит към окупационна мисия дипломат Александър Греков със сериозност се мчи да изпълнява мисията да защитава българските интереси, Инокентий с глъвка съобразителност сам урежда една рядка национална демонстрация. Наговаря известния музикален критик Камбуров да подготви хор. С пратеници събира много българско население от цялата околина. Всички пдават с национални носии иж само за Боговадилски молебей, а после начело с хора минават като

пешни български песни манифестации. Пред главнокомандуващия на окупационните сили народът е дал убедителна изва за своята българска национална принадлежност.

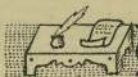
1920—1924 г. Инокентий публикува много научни статии по данин от стари документи. Статите будят недоумението на специалистите историци поради неизвестните източници, от които са черпят материалите. Малко хора знаят, че Инокентий прекрара безкрайни нощи на упорит труд, като рови и проучва старите архиви на предосвобожденското руско консулство във Варна. Тия архиви са били във владение на чужд поданини, който не е допускал тяхното ползване. Инокентий успява, без негово знание, да работи нощем над тия архив, ви, открива ценни данни и публикува ред статии, важни за българската история.

1925 г. Инокентий има една малко известна, но огромна заслуга за нашата страна. Гръцката държава бе отнесла пред Хатския международен съд свои претенции за 180 000 000 зл. лв. търсено обезщетение, между другото за варненски църкви и за имотите на манастира „Св. Константин (днес курорт „Дружба“)“. След упорит труд над стари гръцки пърковни архиви Инокентий открива документи, които предава на българските граници. Благодарение на тия Хатският съд се пронася в полза на България. Заслуга на Инокентий е, че Варненската община се спаси от заплащане милионни латини лева неколко обезщетение.

1926—1938 г. Инокентий е близък приятел и сподвижник на заслужилите за българската археология брати Керман и Карел Шоурип. Дълги години Инокентий е събирал археологически, етнографски и библиографски ценности, стари документи, голъма сбирка от скъпи старинни икони. Той оставява варненски археологически музей. Предава всичко, което притежава, безвъзмездно на музеи и библиотеки.

1968 г. Като признание за неговите граждански заслуги и за приноса му към музейното дело днес поретргит за архив. Инокентий е поставен във Варненски археологически музей, на Народната власт го удостои със високото отличие на орден „Кирил и Методий“.

Димитър ПОВОВ

ЦЪРКОВЕН И ОБЩЕСТВЕН ЛЕТОПИС

У НАС

БАГОДАРНОСТ. Протоиерей Стефан Попасов с депутати си Денка и Миряслава, по повод земната кончина на съпътата им съвруга и майка

Президент РАДКА ДЕНЧЕВА ПОПАСОВА починала на 16. XII. 1972 год. в гр. София, на 50 годишна възраст, изказват благодарност на:

Негово Светейшество Българския Патриарх Максим и Високорепособителите членове на Св. Синод, за телерафически изказаните съболезнования; на Негово Провосветелство Пратеник епископ Антоний, Предстоятел на Патриаршеската катедрала храм-памятник „Св. Александър Невски“ и свещенослужителите при същия храм, за изданието прекорло; за направената от Провосветения Епископ съществуваща телеграма и моралната и материална помощ, която той поднесе,

Благодарят на Макаронеподобния епископ х-р Николай, Ректор на Духовната академия „Св. Кл. Охридски“, за извършилото от него олово и произнесеното утешително слово; на Провосветения епископ Левийски Партевий и Драгоуитнически ови, за лично поднесението от тях съществува.

Благодарат също и на Високорепособител архимандрит Дометий, Главен секретар на Св. Синод, за отслужената за-

упокойна молитва — трисатне за създата ни покойница; на Високорепособител архимандрит Горазд и Василий и на всички Високорепособители и Вселоботолюбиви отци и дяконисаваеи участие в олово.

На Софийския свещенослещ хор и кварталните певци при храма-памятник „Св. Ал. Невски“ благодарят, за извършението от тях погребални посевения при олово и отслужване на трисатне.

Сърдечна благодарност изказват на семейството Прот. Йордан Мишов и на свиритежестелския дом ул. „Парчеви“ № 52 за изданието от тях прекорло; на колежките и от цех 3 на Завод „Витоша“, за поднесения вент.

Благодарят особено много на иконом Димитър Калец, Председател на столичния храм „Св. Седмочленици“ и свещенците при същия; на иконом Любен Бонев, на прот. Йордан Мишов и на енорийския свещещ Грозо Грозов, за включителните грижи, които положили по осигуряване на гробното място и организиране на погребението.

Благодарят и на всички роднини, близки и почитатели, които взеха участие в скръбта ни по тежката загуба, като почетоха покойната с присъщето си на олово и я изпратиха до вечното ѝ жилище.

ОТ ОПЕЧАЛЕНИТЕ

В ЧУЖБИНА

АВСТРИЯ. По случай скръбната на християнското единство във всички австрийски дялове биде отслужени музикалните церквистки богослужения. Централното богослужение биде организирано по инициатива на Светиония съвет на хърватите и било извършено във Виенската катедрала църква на 19 януари т. г. И тук вложи участие, наред с представителите на другите християнски вероизповедания в представителна на Римокатолическата църква, които — както е известно — не участват в СССР.

Наблюдателните и сарпентините по печата обръщат внимание на изказаното на това богослужение слово от генералния викарий на Виенския дялов католически Фрэнц Янн. Изказа гъм, религиознически архивистки да промисе слово по време на това тържествено музикалнечело богослужение и биде претет като музикалния мест от страна на Светиония съвет на хърватите.

X. П.

Адрес: София, ул. „Св. София“ № 2, тел. 88-29-83;
Цена 8 стотинки — годишен абонамент 2.50 лв;
сметка 11101 БНБ — Софийски граалски клон

Редактор доц. Георги П. Царев

Печатница „Профизаат“ — София